

Motion till riksdagen 2013/14:Fi214

av **Teres Lindberg (S)**

Kommunernas ansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas ansvar när det gäller att stävja lönedumpning, utnyttjande av utländsk arbetskraft och alla former av ekonomisk brottslighet.

Motivering

Den senaste tidens avslöjanden om polska arbetare som utnyttjas i en kedja av underentreprenörer är ingen engångsföreteelse. Det är ett allt vanligare systematiskt utnyttjande av människor i syfte att pressa priserna. Det är inte heller någon slump eller något förutbestämt, det är effekterna av en medveten förd politik från regeringens sida.

De senaste åren har den borgerliga regeringen öppnat upp för en arbetskraftsinvandring som rubbat maktbalansen på arbetsmarknaden. Man har bakbundet fackföreningarna så att de inte längre kan förhindra den lönedumpning som nu sker genom att vidta konfliktåtgärder för att få till svenska kollektivavtal.

Andra tydliga politiska markeringar för en ökad och osund konkurrens är när Skatteverket skrotar sitt uppdrag om att halvera skattefusket och när den borgerliga ledningen i Stockholms stad omgående efter 2006 års valseger skrotar upphandlingsmodellen ”Vita jobb”, en modell som kommit till för att motverka osund konkurrens och lönedumpning genom att bland annat göra huvudentreprenören ansvarig för eventuella underentreprenörer.

När socialdemokrater har protesterat och varnat för den osunda konkurrensen och den svarta ekonomins utbredning har detta alltid lämnats utan åtgärd. Den borgerliga majoriteten har gömt sig bakom juridiska finesser och hänvisat till rättsvårdande myndigheter, detta trots att dessa myndigheter påtalat det kommunala ansvaret och vikten av att alla måste hjälpas åt för att skapa en sund konkurrens och begränsa den svarta ekonomin.

Fel! Okänt namn på

Kommunerna har ett stort ansvar. De utgör en stor del av den offentliga sektorn, som har årliga utgifter på ungefär 500–600 miljarder kronor. Varje år köper kommuner tjänster för stora summor, summor som ökar i takt med att verksamhet som tidigare bedrivits i egen regi lagts ut på entreprenad. Staten går varje år miste om närmare 180 miljarder i skatteintäkter. Siffran motsvarar fem procent av Sveriges BNP, eller drygt tio procent av den fastställda skatten. I Stockholms län uppgår de förlorade skatteintäkterna till nära 50 miljarder kronor. Bara i Stockholms stad är siffran ungefär 27 miljarder per år. Enbart kommunerna i Stockholms län gjorde under 2011 inköp till ett värde av ungefär 64 miljarder kronor. Så starka aktörer kan göra skillnad – om de vill.

LO-distriktet i Stockholms län lär under våren 2013 genomföra en undersökning bland kommunerna i Stockholms län om hur de arbetar med rutiner vid upphandling. Undersökningen visar att endast hälften har löpande kontroller av att deras huvudleverantörer följer lagar och förordningar. Bara var femte kommun följer regelbundet upp att företagen de tecknat avtal med också följer dem. De kommuner som inte genomför regelbundna kontroller riskerar inte bara att bidra till ekonomisk brottslighet, utan bidrar även till att skattepengar slösas bort genom att man inte får vad man betalat för.

Undersökningen visar också på att drygt hälften av Stockholms läns kommuner inte har någon intern rutin för att säkerställa att uppföljning av kraven i avtalen genomförs.

Nära sju av tio uppger att de skulle behöva mer resurser för att kunna genomföra bättre kontroller och över hälften upplever ett behov av mer tid för att genomföra prövningar.

Utnyttjandet av polska arbetarna i Räcksta är bara ett av många exempel som visar på konsekvenserna av den borgerliga regeringens politik och bristerna på rutiner vid offentlig upphandling. Lönedumping och utnyttjande av utländsk arbetskraft har blivit ett konkurrensmedel som vi ser allt oftare och på nära håll.

Regeringen och kommunerna måste ta ansvar för att stoppa utvecklingen. Problemen vid upphandling kan lösas genom aktiva åtgärder. Jag föreslår att följande genomförs:

1. Kommunerna bör upprätta en skriftlig rutin för kontroll och införa löpande bevakning på alla avtalsleverantörer.
2. Lagen bör ändras så att huvudentreprenör åläggs ansvar för att underentreprenörer följer överenskomna avtalsvillkor och betalar skatter och avgifter.
3. Kommunerna bör ställa krav på kollektivavtal vid upphandling och inköp.
4. Skatteverket bör få rätt att på eget initiativ genomföra riktade och oanmälda kontroller hos företag.
5. Arbetet med att stävja den ekonomiska brottsligheten på nationell nivå måste förstärkas och ges utökade resurser. Den så kallade "Vita jobb"-modellen kan vara ett effektivt verktyg och bör användas av upphandlare runt om i landet.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 20 september 2013

Teres Lindberg (S)